

Sygn. akt X P 1274/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Alicja Rudnicka

Protokolant: Dominika Gorząd

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2014 r. we Wrocławiu

sprawy

z powództwa: B. P., D. M., W. S., R. M., T. P.

przeciwko: I.C.we W.

o świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych

I. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powódki B. P. kwotę 498,82 zł (czterysta dziewięćdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt dwa grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powoda D. M. kwotę 498,82 zł (czterysta dziewięćdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt dwa grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powoda W. S. kwotę 997,64 zł (dziewięćset dziewięćdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

IV. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powoda R. M. kwotę 2 992,90 zł (dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt dwa złote dziewięćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

V. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powoda T. P. kwotę 1 995,28 zł (jeden tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia osiem groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

VI. koszty sądowe zalicza na rachunek Skarbu Państwa;

VII. wyrokowi w punktach I – V sentencji wyroku nadaje rygor natychmiastowej

wykonalności.

XP (Pupr) 1274/13

UZASADNIENIE

Powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od strony pozwanej I. C. we W. następujących kwot: B. P. – 498,82zł, D. M. – 498,82zł, W. S. – 997,64 zł, R. M.– 2992,90 zł, T. P. – 1 995,28 zł tytułem wyrównania świadczenia socjalnego za 2010r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia pierwszej niepełnej wypłaty do dnia zapłaty. Wnieśli ponadto o zasądzenie na swoją rzecz od strony pozwanej kosztów procesu.

Na uzasadnienie swoich żądań podali, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2013 r. o sygn. akt P 44/10 powinni otrzymać świadczenie w wysokości określonej przez przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin. Zaznaczyli, że wniosek o wypłatę dopłaty do wypoczynku złożyli w okresie obowiązywania w/w rozporządzenia, zaś możliwość zgłaszania roszczeń o wypłatę uzupełniającej kwoty „odżyła” dopiero z chwilą publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Na wypadek zgłoszenia przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczeń, powodowie wskazali, że wniosek o dopłatę brakującej kwoty złożyli w styczniu 2010 r., a ponadto nawet w razie uznania, że upłynął termin przedawnienia, przed jego skutkami chroni ich art. 165 ust. 2 ustawy o Służbie Celnej.

Powodowie wyjaśnili, że wniosek o wypłatę dopłaty do wypoczynku złożyli pod rządami w/w rozporządzenia z 2000 r., które zostało zastąpione przez rozporządzenie Rady Ministrów z 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin. W § 10 tego rozporządzenia wskazano, że do wniosków złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy tego rozporządzenia. Przepis ten był niekorzystny dla funkcjonariuszy celnych, bo świadczenia należne na podstawie rozporządzenia z 2000 r. były wyższe niż na podstawie rozporządzenia z 2010 r. W dniu 23 kwietnia 2013 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że § 10 w/w rozporządzenia w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Wobec tego zdaniem powodów wnioski złożone przed wejściem w życie nowego rozporządzenia z 2010 r. powinny być rozpoznane na starych zasadach. Jeśli chodzi o wymagalność roszczenia, powodowie wskazali, że powstała ona z dniem pierwszej, niepełnej wypłaty. Ponadto podali, że skoro w myśl art. 190 ust. 4 Konstytucji orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego stanowi podstawę do wznowienia postępowania, to zachodziły podstawy do wznowienia postępowania o wypłatę dopłat za 2010 r. przed organami celnymi. Wobec tego ewentualne terminy przedawnienia liczone powinny być, zdaniem powodów od daty wydania wyroku z 23 kwietnia 2013 r. Powodowie wskazali również z ostrożności procesowej, że na podstawie art. 165 ust. 2 ustawy o służbie celnej zachodziły podstawy do nieuwzględnienia przedawnienia.

W nakazach zapłaty wydanych w postępowaniu upominawczym uwzględniono żądania pozwów w całości.

W ustawowym terminie strona pozwana I. C. we W. wniosła sprzeciwy od nakazów zapłaty domagając się o oddalenie powództw w całości oraz zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powodów. Wskazała, że powodowie nabyli prawo do wypłaty spornych roszczeń, zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin, z chwilą nabycia w danym roku kalendarzowym prawa do urlopu wypoczynkowego. Możliwość żądania zaspokojenia przysługującej wierzytelności powodowie nabyli już 1 stycznia 2010 r., gdyż z tą datą nabyli uprawnienia do urlopu wypoczynkowego. Nawet przy przyjęciu, że datą wymagalności była data złożenia wniosków o wypłatę, tj. styczeń 2010 r., roszczenie powodów byłoby przedawnione, gdyż wnioski o wypłatę uzupełniającego świadczenia powodowie złożyli w marcu i kwietniu 2013 r. Odnośnie art. 165 ust. 2 ustawy o służbie celnej strona pozwana podniosła, że przepis ten nie stwarza obligatoryjnej podstawy do nieuwzględnienia terminu przedawnienia, a możliwość skorzystania z niego pozostawiono do uznania kierownika urzędu. Strona pozwana zarzuciła ponadto, że art. 190 ust. 4 Konstytucji nie daje podstaw do automatycznego wyeliminowania z obrotu prawnego rozstrzygnięć, zaś powodowie nie wskazali w oparciu, o jaką procedurę w ich przypadku miałyby to nastąpić. W dalszej części strona pozwana podniosła, że utrata mocy obowiązującej przez przepisy na podstawie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie oznacza unieważnienia istniejącego wcześniej stanu prawnego. Na wypadek uznania żądań powodów za zasadne, podniosła w związku z tym, że ewentualne odsetki mogłyby przysługiwać powodom wyłącznie od daty wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

W dniu 03 stycznia 2014 r. sprawy powodów połączono do wspólnego rozpoznania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka B. P. jest funkcjonariuszem celnym i pełni służbę w U. C. we W. od 30 czerwca 1999r. ostatniona stanowisku kierownika zmiany.

Dowód: umowa o pracę na okres określony z dnia 30 czerwca 1999r.

umowa o pracę zna czas nieokreślony z 01 września 2002r..

- akta osobowe powódki (k. 1, 59 cz.B)

Wynagrodzenie powódki liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 5 934,68 zł brutto miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie o średnim miesięcznym wynagrodzeniu powódki (k.39)

Wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010r. powódka złożyła w dniu 22 stycznia 2010r.:

Okoliczność bezsporna

Wysokość świadczenia faktycznie wypłaconego powódce z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r. wynosiła 238,00 zł brutto.

Bezsporne (zaświadczenie strony pozwanej z 03 marca 2014r. k. 38)

W dniu 18 kwietnia 2013r. powódka złożyła do Dyrektora I. C. we W. wniosek o uzupełniającą wypłatę świadczenia w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 r. w wysokości 498,82 zł z ustawowymi odsetkami od 27 marca 2010r. do dnia zapłaty.

Bezsporne (wniosek powódki z dnia 18 kwietnia 2013r. k. 23)

Powód D. M. jest funkcjonariuszem celnym i pełni służbę w U. C. na stanowisku st. Rachmistrza celnego eksperta Służby Celnej.

Dowód: informacja Działu Kadr z 10 kwietnia 2013r. k. 7 (w dołączonych aktach XP upr 1275/13)

Wynagrodzenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 5 684,46 zł brutto miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie o średnim miesięcznym wynagrodzeniu powoda (k.41)

Wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010r. powód złożył w dniu 20 stycznia 2010r.:

Okoliczność bezsporna

Wysokość świadczenia faktycznie wypłaconego powodowi z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r. wynosiła 238,00 zł brutto.

Bezsporne (zaświadczenie strony pozwanej z 03 marca 2014r. k. 40)

W dniu 10 kwietnia 2013r. powód złożył do Dyrektora I. C. we W. wniosek o uzupełniającą wypłatę świadczenia w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 r. powołując się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2013 r., sygn. P 44/10 .

Powód W. S. jest funkcjonariuszem celnym i pełni służbę w U. C. w Z. od 01 października 1982r. na stanowisku eksperta Służby Celnej. Na pisemne żądanie powód został zwolniony ze służby z dniem 31 sierpnia 2013r.

Dowód: umowa o pracę na okres próbny z 01 października 1982r.

umowa o pracę na czas określony z 31 grudnia 1982r.

umowa o pracę na czas nieokreślony z 20 marca 1984r.

decyzja Dyrektora I. C. z dnia 29 sierpnia 2013r.

- akta osobowe powoda (k.1, 10, 20 cz.B)

Wynagrodzenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 6 483,55 zł brutto miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie o średnim miesięcznym wynagrodzeniu powoda z 28 lutego 2014r. (k.43)

Wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010r. powód złożył w dniu 14 stycznia 2010r.:

Okoliczność bezsporna

Wysokość świadczenia faktycznie wypłaconego powodowi z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r. wynosiła 476,00 zł brutto.

Bezsporne (zaświadczenie strony pozwanej z 03 marca 2014r. k. 42)

W dniu 10 kwietnia 2013r. oraz 05 czerwca 2013r. powód złożył do Dyrektora I. C. we W. wniosek o uzupełniającą wypłatę świadczenia wysokości 997,64 zł z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty powołując się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2013 r., sygn. P 44/10

Bezsporne (wniosek powoda z dnia 23 kwietnia 2013r. i 05 czerwca 2013r. k. 10 -11)

(połączonej sprawy XPupr 1276/13)

Powód R. M. jest funkcjonariuszem celnym i pełni służbę w U. C. we W. od 04 maja 1994r. ostatnio na stanowisku st. specjalisty służby celnej.

Dowód: umowa o pracę na okres określony z dnia 04 maja 1994r.

umowa o pracę na czas określony z 05 sierpnia 1994r.

umowa o pracę na czas nieokreślony z 05maja 1997r.

- akta osobowe powoda (k. 1, 15, 40 cz.B)

Wynagrodzenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 5 040,10 zł brutto miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie o średnim miesięcznym wynagrodzeniu powoda (k.45)

Wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010r. powód złożył w dniu 15 lutego 2010r.:

Okoliczność bezsporna

Wysokość świadczenia faktycznie wypłaconego powodowi z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r. wynosiła 1 428,00 zł brutto.

Bezsporne (zaświadczenie strony pozwanej z 03 marca 2014r. k. 44)

W dniu 23 kwietnia 2013r. powód złożył do Dyrektora I. C. we W. wniosek o uzupełniającą wypłatę świadczenia w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 r. w wysokości 2 947,28 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wypłaty części świadczenia do dnia zapłaty.

Bezsporne (wniosek powoda z dnia 23 kwietnia 2013r. k. 6)

(połączonej sprawy XP 1243/13)

Powód T. P. jest funkcjonariuszem celnym i pełni służbę w U. C. we W. od 25 stycznia 1999r. ostatnio na stanowisku st. specjalisty służby celnej.

Dowód: umowa o pracę na okres próbny z dnia 25 stycznia 1999r.

umowa o pracę na czas określony z 23 kwietnia 1999r.

umowa o pracę na czas nieokreślony z 02 stycznia 2002r.

- akta osobowe powoda (k. 1, 17, 40 cz.B)

Wynagrodzenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 4 712,91,10 zł brutto miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie o średnim miesięcznym wynagrodzeniu powoda (k.47)

Wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010r. powód złożył w dniu 19 stycznia 2010r.:

Okoliczność bezsporna

Wysokość świadczenia faktycznie wypłaconego powodowi z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r. wynosiła 952,00 zł brutto.

Bezsporne (zaświadczenie strony pozwanej z 03 marca 2014r. k. 46)

W dniu 18 kwietnia 2013r. i 07 czerwca 2013r. powód złożył do Dyrektora I. C. we W. wnioski o uzupełniającą wypłatę świadczenia w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 r. w wysokości 1 995,28 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wypłaty części świadczenia do dnia zapłaty.

Bezsporne (wniosek powoda z dnia 18 kwietnia 2013r. i 07 czerwca 2013r. k. 6 -7)

(połączonej sprawy XP 1278/13)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było uzasadnione w całości w zakresie roszczenia głównego oraz w przeważającej części w zakresie roszczenia odsetkowego.

Stan faktyczny w sprawie był między stronami bezsporny. Okoliczności dotyczące przebiegu zatrudnienia powodów wynikały w sposób niewątpliwy ze złożonej dokumentacji pracowniczej (akt osobowych), zaś okoliczności związane z wypłatą świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 r. zostały zgodnie wskazane przez strony.

Powodowie w spornym okresie byli funkcjonariuszami Służby Celnej, sytuację prawną powodów jako pracowników w pierwszej kolejności regulują przepisy dotyczące służby celnej. Podstawę prawną roszczenia zawiera przede wszystkim art. 135 ust. 1 ustawy z 27.08.2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2009 r., nr 168, poz. 1323 ze zm.), który stanowi, że funkcjonariuszom i członkom ich rodzin, byłym funkcjonariuszom, w tym emerytom i rencistom i członkom ich rodzin, mogą być przyznawane świadczenia socjalne. W podobny sposób kwestię tę

regulowała poprzednia ustawa o Służbie Celnej, z 24.07.1999 r. (Dz.U. 1999 r., nr 72, poz. 802 i nr 110, poz. 1255); na podstawie jej art. 42 wydane zostało rozporządzenie Rady Ministrów z 11.05.2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin (Dz.U. z 2000, nr 39, poz. 450, dalej: rozporządzenie z 2000 r.). Obowiązywało ono w chwili zgłaszania przez powodów wniosków o wypłatę przysługującego im świadczenia socjalnego. W § 1 ust. 1 rozporządzenia z 2000 r. wskazano, że funkcjonariuszowi celnemu, który w związku z pełnieniem służby nabył w danym roku kalendarzowym prawo do urlopu wypoczynkowego, oraz małżonkowi funkcjonariusza, dzieciom własnym, dzieciom małżonka, dzieciom przysposobionym i dzieciom przyjętym na wychowanie, spełniającym kryteria określone § 1 ust. 1 pkt 1 i 2 tego rozporządzenia, przysługiwało, na pisemny wniosek funkcjonariusza, raz w roku kalendarzowym, świadczenie w postaci dopłaty do wypoczynku. W § 2 ust. 2 określono metodę obliczania tego świadczenia, wskazując, że dopłata do wypoczynku przysługuje na każdą uprawnioną osobę w wysokości procentowej minimalnej stawki uposażenia zasadniczego według najniższej grupy uposażenia zasadniczego, obowiązującej w Służbie Celnej w dniu 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym funkcjonariusz nabył prawo do urlopu wypoczynkowego: 1) za 2000 r. - 19,35%, 2) od 2001 r. - 32,85%.

Między stronami poza sporem pozostawało, że przy zastosowaniu powyższych kryteriów hipotetyczna dopłata do wypoczynku, obliczona zgodnie z rozporządzeniem z 2000 r., wynosiłaby w przypadku powódki B. P. – 498,82 zł brutto, D. M. – 498,82 zł brutto, W. S. – 997,64 zł brutto, R. M. – 2 992,90 zł i T. P. 1 995,28zł.

Po złożeniu przez powodów wniosków ze stycznia, lutego 2010 r., ale jeszcze przed ustaleniem kwoty należnego im świadczenia i przyznaniem oraz wypłaceniem dopłaty do wypoczynku za 2010 r., doszło do istotnej zmiany stanu prawnego. Z dniem 20.03.2010 r. weszło bowiem w życie nowe rozporządzenie dotyczące przedmiotowej kwestii, a mianowicie rozporządzenie Rady Ministrów z 16.02.2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 2010 r., nr 33, poz. 177, dalej: rozporządzenie z 2010 r.). W § 2 ust. 5 ustalone zostały nowe zasady naliczania świadczeń z tytułu dopłaty do wypoczynku. Wskazano w nim, że dopłata do wypoczynku przysługuje na każdą uprawnioną osobę w wysokości 0,127 kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla funkcjonariuszy Służby Celnej, przy czym wyliczoną kwotę dopłaty zaokrąglą się do pełnych dziesięciu groszy w górę. Unormowano ponadto w § 2 ust. 6 terminy wypłaty świadczenia z tego tytułu, wskazując, że jest ono rozliczane w kolejnych kwartałach roku, jednak nie później niż raz na pół roku, i jest wypłacane do końca miesiąca następującego po zakończeniu okresu rozliczenia, z zastrzeżeniem § 8, który stanowi, że świadczenia przysługujące w danym roku kalendarzowym są wypłacane nie później niż do dnia 31 stycznia następnego roku kalendarzowego. Powyższa zmiana była niekorzystna dla funkcjonariuszy służby celnej, o czym świadczy chociażby wysokość świadczenia, jakie przyznano powodom na podstawie rozporządzenia z 2010 r. Poza sporem pozostawało bowiem, że wypłacono powodom na podstawie nowych przepisów dopłatę do wypoczynku za 2010 r. B. P. – 238,00 zł brutto, D. M. – 238,00 zł brutto, W. S. – 476,00 zł brutto, R. M. – 1428,00 zł i T. P. - 952,00zł.

Zastosowanie wobec powodów rozporządzenia z 2010 r. uzasadniał § 10 tego rozporządzenia, stanowiący, że „do wniosków w sprawach o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r., złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy tego rozporządzenia”.

Zgodność z Konstytucją przytoczonego § 10 rozporządzenia z 2010 r. była przedmiotem analizy Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z 23.04.2013 r. (sygn. P 44/10, OTK-A 2013 r., nr 4, poz. 39) wskazał, że przedmiotowy przepis w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu wyroku podał, że nabycie prawa do dopłaty do wypoczynku następuje wraz z nabyciem w danym roku prawa do urlopu wypoczynkowego oraz wraz ze złożeniem pisemnego wniosku, zatem wysokość dopłaty do wypoczynku powinna być ustalona na podstawie stanu prawnego istniejącego w chwili spełnienia powyższych warunków, tj. w chwili nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego zmiana stanu prawnego wprowadzona po złożeniu wniosku, kształtująca na nowo, w sposób mniej korzystny, sytuację prawną już ukształtowaną, stanowiła naruszenie konstytucyjnej zasady niedziałania prawa wstecz.

Wobec takiej treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego pojawia się pytanie, co do przepisów, jakie powinny być zastosowane do ustalania w niniejszym postępowaniu należności powodów. W orzecznictwie spornym jest bowiem, jakie – w praktyce – są skutki orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, a więc czy stwierdzenie niezgodności z Konstytucją konkretnych regulacji prawnych wywołuje wyłącznie skutki na przyszłość, od chwili opublikowania sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw, czy też wyrok Trybunału ma skutek wsteczny i powoduje, że konkretne unormowanie traci moc obowiązującą od samego początku jego bytu, tj. od daty zamierzonego przez normodawcę wejścia w życie.

Przede wszystkim przypomnieć należy, że zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny – dwunastu miesięcy. Oznacza to, że z formalnego punktu widzenia konkretne unormowanie jest eliminowane z porządku prawnego z datą ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ewentualnie w terminie późniejszym wynikającym z treści tego wyroku.

Wydanie przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia o niekonstytucyjności określonej normy prawnej nie wywołuje samo w sobie skutków prawnych odnoszących się do stanów faktycznych powstałych wcześniej, pod rządami niekonstytucyjnych przepisów. Jednakże Sąd, orzekając w indywidualnej sprawie, każdorazowo zobligowany jest do brania pod uwagę przepisów Konstytucji, stanowiącej źródło norm prawnych stojących najwyżej w hierarchii przyjętej w polskim porządku prawnym; normy konstytucyjne znajdują, bowiem co do zasady bezpośrednie zastosowanie. Skoro, zatem Trybunał Konstytucyjny orzekł o sprzeczności z Konstytucją normy prawnej, która odnosi się do indywidualnej sprawy badanej przez Sąd, Sąd ten ma poważne podstawy, aby odstąpić od zastosowania wadliwego unormowania. Odstąpienie od jego stosowania wynikało będzie jednak nie z przyjęcia, że doszło do swoistego „wstecznego” wyeliminowania przepisu z porządku prawnego, ale z dokonania przez Sąd orzekający wykładni systemowej, zmierzającej do usunięcia sprzeczności między normami prawnymi różnego rzędu, regulującymi ten sam stosunek prawny. Warto w tym miejscu również zaznaczyć, że w rozpoznawanej sprawie wadliwym aktem prawnym, sprzecznym z aktami wyższego rzędu, był akt normatywny rangi rozporządzenia. Art. 178 ust. 1 Konstytucji stanowi zaś, że sędziowie podlegają Konstytucji i ustawom; nie wspomina natomiast o związaniu sędziego w jego czynnościach orzeczniczych treścią aktów niższego rzędu. Również to przemawia za uprawnieniem Sądu do dokonania samodzielnej oceny dopuszczalności zastosowania w konkretnym stanie prawnym niekonstytucyjnych przepisów rozporządzenia, a więc aktu podustawowego o charakterze wykonawczym.

Odnosząc powyższe spostrzeżenia do niniejszej sprawy, Sąd uznał, że te same względy, które kierowały Trybunałem Konstytucyjnym przy ocenie konstytucyjności § 10 rozporządzenia z 2010 r., przemawiają za ocenieniem go jako sprzecznego z Konstytucją i na gruncie rozpoznawanej przez Sąd sprawy. Kwestie te nie wymagają szerszego omówienia, gdyż wyczerpująco opisane zostały w uzasadnieniu wyroku z 23.04.2013 r. Sąd w całości podziela pogląd Trybunału Konstytucyjnego, który stanowił podstawę tego rozstrzygnięcia. Skutkiem takiej oceny jest przyjęcie, że do ustalania należności powodów z tytułu dopłat do wypoczynku w 2010 r. powinny znajdować zastosowanie przepisy rozporządzenia z 2000 r., nie zaś rozporządzenia z 2010 r. Strona pozwana w zasadzie nie kwestionowała tego, zarzucała natomiast, że niezależnie od treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego roszczenia powodów należy uznać za przedawnione, a zatem powództwo powinno być oddalone w całości. Strona pozwana nie kwestionowała przy tym, że gdyby nie doszło do przedawnienia spornych roszczeń, powodom przysługiwałyby uzupełniająca dopłata w kwotach wskazanych w pozwie i potwierdzonych w hipotetycznych wyliczeniach strony pozwanej.

W ocenie Sądu nie doszło do przedawnienia roszczenia powodów.

Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (por. art. 120 § 1 k.c. oraz art. 165 ust. 1 ustawy o Służbie Cywilnej). Wymagalność świadczenia polega na tym, że wierzyciel może skutecznie domagać się jego spełnienia, a zatem na tym, że nadszedł termin spełnienia tego świadczenia. Termin spełnienia świadczenia wynika zaś w pierwszej kolejności, po myśli art. 455 k.c. w zw. z art. 300 k.p., z jego oznaczenia przez strony lub normodawcę, a następnie z właściwości zobowiązania. Dopiero, gdy termin nie jest ani oznaczony, ani nie wynika

z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty (tj. staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty, zaś bieg przedawnienia rozpoczyna się z chwilą, gdy takie wezwanie mogło być dokonane – por. art. 120 § 1 zd. 2 k.c.).

Przepisy rozporządzenia z 2000 r. nie wskazują wprost terminu wymagalności (płatności) świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku, niemniej jednak w ocenie Sądu termin ten wynika z treści powyższych przepisów. W § 2 ust. 1 rozporządzenia wskazano bowiem, że świadczenie przysługuje „raz w roku kalendarzowym”. Regulacja ta ma dwojaką funkcję – z jednej strony wskazuje, kiedy świadczenie ma być spełnione (w ciągu danego roku kalendarzowego, za który przysługuje), a z drugiej strony określa kwotę należnego świadczenia w danym roku (świadczenie można otrzymać tylko jednokrotnie w kwocie określonej rozporządzeniem). Żaden inny przepis rozporządzenia nie precyzuje terminów, w jakich strona pozwana powinna rozpoznać wniosek pracownika, ustalić kwotę należnej dopłaty i ją wypłacić. Strony nie przedstawiły również przepisów wewnętrzzakładowych, z których wynikałby obowiązek wypłacenia przedmiotowej dopłaty np. do końca miesiąca czy kwartału, w którym zgłoszono wniosek. Wobec tego strona pozwana mogła powyższe świadczenie przyznać i wypłacić pracownikowi, bez popadania w opóźnienie, do końca roku kalendarzowego, za który świadczenie to przysługiwało. W okolicznościach sprawy oznacza to, że ostatecznym terminem płatności był 31.12.2010 r., a roszczenia powodów stały się wymagalne dopiero 1.01.2011 r. Oznacza to, zdaniem Sądu, że w chwili wniesienia pozwu w listopadzie 2013r. nie były one przedawnione ani w zakresie roszczenia głównego, ani w zakresie odsetek od niego. Z uwagi na powyższe powództwa były w całości uzasadnione w zakresie roszczeń głównych, gdyż powodom przysługiwały dopłaty do wypoczynku w pełnej kwocie wynikającej z rozporządzenia z 2000 r., a zatem strona pozwana powinna im wypłacić różnicę między kwotą wypłaconą a należną. Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w punktach I - V wyroku.

O odsetkach od zasądzonych kwot Sąd orzekł na podstawie art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Cywilnej oraz art. 481 k.c. Jak wskazano wcześniej, datą wymagalności roszczeń powodów był 1.01.2011 r. – i od tej daty przysługiwały powodom roszczenia o zapłatę odsetek ustawowych od zaległych należności. Okoliczność, że doszło do częściowej wypłaty świadczeń nie wpływa na wymagalność pozostałej części dopłaty – dłużnik może bowiem spełnić świadczenie w części przed datą wymagalności, nie powoduje to jednak, że niezapłacona część świadczenia staje się przez to wcześniej wymagalna.

Sąd nie podzielił poglądu strony pozwanej, że skoro do 23.04.2013 r. obowiązywały niekonstytucyjne przepisy, to może ona skutecznie uchylić się od zapłaty odsetek powołując się na swój brak zawinienia. Nie wdając się w rozważania, czy na gruncie ustawy o Służbie Cywilnej istotnie zawinienie dłużnika jest przesłanką przyznania odsetek, czy też – tak jak stanowi art. 481 k.c. – wystarczające jest niespełnienie świadczenia w terminie (także niezawinione), wskazać należy, że statio fisci nie może skutecznie wywodzić, że w sposób niezawiniony nie wypłacono świadczenia, w sytuacji gdy opóźnienie wynikało z wadliwych działań Państwa polegających na wydaniu aktu normatywnego z naruszeniem zasad konstytucyjnych. Jakkolwiek z punktu widzenia prawa pracy pracodawca (konkretna statio fisci) nie jest tożsamy podmiotowo z organem tworzącym wadliwą normę prawną, z ustrojowego punktu widzenia doszło do połączenia funkcji normodawcy i pracodawcy (akt normatywny wydał organ władzy państwowej, która jednocześnie wykonuje swe czynności za pomocą pozwanej statio fisci). Koncepcja, iż w takiej sytuacji dłużnik uchybił terminowi do spełnienia świadczenia z przyczyn od siebie niezależnych jest sztuczna i sprzeczna z ustrojową pozycją służby cywilnej.

Nie można również przyjąć, że dopiero z chwilą wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny nastąpiła wymagalność roszczenia powodów, gdyż wyrok ten nie dotyczy indywidualnych praw i obowiązków pracowniczych, a ponadto z przyczyn wyjaśnionych wcześniej nie znajduje bezpośredniego zastosowania do stanów prawnych powstałych przed jego ogłoszeniem. Sam zaś stan konstytucyjności, na który wskazał Trybunał w wyroku, istniał od chwili wydania zakwestionowanego aktu normatywnego.

Rygor natychmiastowej wykonalności został nadany na podstawie art. 477² § 1 k.p.c., który wskazuje, że również w stosunku do pozwanego będącego jednostką organizacyjną Skarbu Państwa obligatoryjne jest nadanie tego rygoru w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika (w sprawach pracowniczych nie stosuje się bowiem art.335 § 2 k.p.c.). Zasądzone należności główne wraz z odsetkami są kwotami niższymi

od jednomiesięcznych wynagrodzeń powodów wykazanych w niekwestionowanych przez powodów zaświadczeniach złożonych przez stronę pozwaną, wobec czego rygiorem natychmiastowej wykonalności objęte zostały punkty I – V wyroku w całości.

Z uwagi na to, że strona pozwana jako jednostka organizacyjna Skarbu Państwa jest objęta ustawowym zwolnieniem od opłat sądowych (art. 94 u.k.s.c.), zaś powodom takie zwolnienia służyły jako pracownikom (art. 96 ust. 1 pkt 4 u.k.s.c.), ostatecznie nieuiszczone koszty sądowe w postaci opłaty sądowej od pozwów na podstawie art. 113 u.k.s.c. (stosowanego a contrario) zaliczono na rachunek Skarbu Państwa (punkt VI wyroku).